

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Wetgeving en Juridische Zaken

Van

[Redacted]

Persoonsgegevens

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Datum

13 januari 2026

Referentie

61197008

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

MenC

Ntb - Aanbieden wetsvoorstel wijziging Archiefwet aan de MR van 23 januari ter doorgeleiding van het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer

Aanleiding

- Naar aanleiding van de waarschuwingsbrief van de Autoriteit persoonsgegevens (AP) over de voorgenomen online beschikbaarstelling van het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR) van 26 november 2024 heeft uw ambtsvoorganger in een Kamerbrief op 6 december 2024 met spoed een wetswijziging van de Archiefwet aangekondigd. Het wetsvoorstel heeft spoed omdat het randvoorwaardelijk is voor de onlinepublicatie van het CABR.
- Het wetsvoorstel wijzigt de Archiefwet 1995 en (als die wet wordt aangenomen) de Archiefwet 20... Het wetsvoorstel verruimt de mogelijkheden om persoonsgegevens te verwerken bij het geven van toegang tot archiefbescheiden die naar een archiefbewaarplaats zijn overgebracht.
- Op 17 november heeft de Raad van State advies uitgebracht over het wetsvoorstel. Dit advies is verwerkt in de bijgesloten nieuwe versie van het wetsvoorstel en het nader rapport.
- Het wetsvoorstel kan na akkoord van de ministerraad met het nader rapport worden doorgeleid naar de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met het aanbieden van het wetsvoorstel in de MR van 23 januari.
- Indien akkoord, gaarne uw handtekening onder het MR-aanbiedingsformulier.

Kernpunten

Na ontvangst van de waarschuwingsbrief van de AP op 25 november 2025 heeft uw voorganger besloten om een wijziging van de Archiefwet voor te bereiden waarmee een wettelijke basis wordt gecreëerd voor het online voor eenieder beschikbaar stellen van archieven met een zwaarwegend maatschappelijk belang, maar waarvan niet volledig kan worden uitgesloten dat zij bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens bevatten

Het concept-wetsvoorstel is op 31 maart 2025 in internetconsultatie gegaan. Tegelijkertijd zijn het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR), de Autoriteit persoonsgegevens (AP), het Adviescollege Openbaarheid en

Informatiehuishouding (ACOI) en de algemene rijksarchivaris om advies gevraagd. Ook is de VNG gevraagd te reageren en heeft de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed een handhaafbaarheidstoets uitgevoerd. De ministeries van JenV en BZK hebben het wetsvoorstel onderworpen aan respectievelijk een wetgevingskwaliteitstoets en een grondrechtentoets.

Datum
13 januari 2026

De Raad van State heeft op 17 november advies uitgebracht. Dit advies had het dictum B en bevatte een aantal adviezen. Zie het nader rapport voor de wijze waarop dit advies is verwerkt. Het akkoord van de ministerraad is noodzakelijk vanwege de demissionaire status van het kabinet.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW, SOCW

Nota ter besluitvorming - Aanbieding CSD 25 augustus 2025 - Wijziging van de Archiefwet 1995 ter uitvoering van overweging 158 van de Algemene verordening gegevensbescherming

Aanleiding

- Van 31 maart tot 14 mei 2025 heeft de consultatiefase voor de Wijziging van de Archiefwet 1995 ter uitvoering van overweging 158 van de Algemene verordening gegevensbescherming plaatsgevonden.
- De opbrengst hiervan is inmiddels verwerkt in het wetsvoorstel.
- Na afstemming over het aangepaste wetsvoorstel met de andere departementen is het stuk nu klaar voor behandeling in de Commissie Sociaal Domein (CSD) met als doel doorgeleiding naar de RSD/MR met als gevraagd besluit instemmen met de aanvraag voor een spoedadvies bij de Raad van State.
- De eerste mogelijkheid voor bespreking van het wetsvoorstel is de CSD van 25 augustus.

Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met het aanbieden van het wetsvoorstel voor de CSD van 25 augustus.

Kernpunten

Wijziging wetsvoorstel

- Naar aanleiding van de verschillende reacties en adviezen, de grondrechtentoets (BZK) en de wetgevingstoets (JenV) is het wetsvoorstel ingrijpend gewijzigd. Omdat er veel wijzigingen zijn doorgevoerd geeft een versie van het wetsvoorstel met *track changes* ten opzichte van de internetconsultatieversie geen overzicht. In plaats daarvan zijn hieronder in de nota de belangrijkste wijzigingen toegelicht.
- Een groot deel van deze wijzigingen is al voorbesproken met de minister van OCW in de beleidsstaffen van 22 mei en 19 juni 2025. Een beperkt aantal andere wijzigingen is daarna nog aangebracht (het merendeel naar aanleiding van de afstemming met JenV en BZK). De belangrijkste wijzigingen worden hieronder apart toegelicht onder het kopje '*Laatste aanpassingen*').
- Mogelijk worden in de aanloop naar de CSD nog kleinere (redactionele) wijzigingen gedaan in het wetsvoorstel. De laatste afstemming met JenV over de wetgevingstoets en BZK over de grondrechtentoets en de toets op de uitvoerbaarheid voor decentrale overheden moet namelijk nog worden afgerond. Mogelijk worden naar aanleiding daarvan nog kleinere

Wetgeving en Juridische Zaken

Van

[Redacted]

[Redacted]

Persoonsgegevens

[Redacted]

Afgestemd met MenC

[Redacted]

Persoonsgegevens

Datum

14 augustus 2025

Referentie

53809434

Bijlagen

-Wetsvoorstel Wijziging van de Archiefwet 1995 ter uitvoering van overweging 158 van de Algemene verordening gegevensbescherming

wijzigingen (in de memorie van toelichting) aangebracht. De verwachting is dat deze toetsen voor de CSD kunnen worden afgerond.

Datum
14 augustus 2025

Inhoudelijke toelichting wijzigingen

De consultatiefase bestond uit:

- een internetconsultatie van 31 maart tot 28 april 2025
- adviezen van:
 - de Autoriteit persoonsgegevens (AP)
 - het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)
 - het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR)
 - de algemene rijksarchivaris
 - de VNG
 - de Functionaris Gegevensbescherming (FG)
- een handhaafbaarheidstoets van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE).

Daarnaast heeft, als hierboven aangegeven, JenV een wetgevingskwaliteitstoets uitgevoerd en BZK een grondrechtentoets en een toets op de uitvoerbaarheid voor decentrale overheden.

Verwerking opbrengst consultatiefase

Hieronder zijn de belangrijkste aanpassingen op basis van de consultatiefase kort uiteengezet. Een meer uitgebreide toelichting op de verwerking van alle adviezen is te lezen vanaf hoofdstuk 5 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel (zie bijlage).

Rol archivaris

Onder andere de AP, de VNG, BZK en het Utrechts Archief waren kritisch op de beoogde rol van de archivaris in het wetsvoorstel om de belangenafweging te maken om beperkt openbaar online voor eenieder beschikbaar te stellen. Het zou een grote verantwoordelijkheid zijn voor de archivaris én op gespannen voet staan met het primaat van de wetgever. In het wetsvoorstel is daarom nu opgenomen dat de belangenafweging gemaakt wordt door de minister van OCW en wordt vastgelegd in een ministerieel besluit. Voor welke categorieën archieven hij dit kan doen wordt vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur. Zo wordt de procedure verstevigd en komt het primaat meer bij de wetgever te liggen, maar blijft voldoende flexibiliteit behouden om in de toekomst nog andere archieven online beschikbaar te stellen, ook als dit bijvoorbeeld een archief van een decentrale archiefdienst betreft.

Rol voormalig zorgdrager / verantwoordelijk overheidsorgaan (archiefvormer)

Interdepartementaal en van de algemene rijksarchivaris kwam het advies om de rol van de archiefvormer bij het aanwijzen van archieven voor online beschikbaarstelling te verstevigen. De archiefvormer is degene die bij overbrenging de openbaarheidsbeperking aan (een deel van het) het archief gesteld heeft. De algemene rijksarchivaris stelde dat de bevoegdheid die het eerdere wetsvoorstel aan archivariissen bood om archieven ondanks de beperking aan de openbaarheid voor eenieder via internet ter beschikking te stellen ondanks de procedurele waarborgen kon overkomen als een uitholling van het instrument

van de openbaarheidsbeperking en de verantwoordelijkheid van het overbrengende overheidsorgaan daarvoor. Naar aanleiding van dit advies is in het wetsvoorstel de rol van de voormalig zorgdrager versterkt. Met deze moet de minister van OCW overeenstemming bereiken bij het maken van het ministeriële besluit waarbij een archief aangewezen wordt voor online beschikbaarstelling voor eenieder.

Aanpassing grondslag verwerking bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens

De AP adviseerde om de verruiming van de grondslag om bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens te verwerken nader te clausuleren. De AP onderschreef in het advies de noodzaak deze grondslag in de Archiefwet te verruimen om toegang te kunnen bieden voor onderzoek dat niet in het algemeen belang is, zoals onderzoek door een particulier in zijn persoonlijke belang, maar vond de grondslag in het wetsvoorstel te ver gaan omdat het ter raadpleging of gebruik beschikbaar stellen van archiefbescheiden geheel werd uitgezonderd van het verwerkingsverbod. Deze aanbeveling is overgenomen door in dit wetsvoorstel de grondslag voor de verwerking van bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens te specificeren. Zo wordt de uitvoeringspraktijk bij archiefdiensten juridisch verstevigd.

Online publicatie openbaar archief met persoonsgegevens

Zowel de AP als het Utrechts Archief wezen op de mogelijke risico's bij een voorgenomen publicatie van *openbaar* archief waar mogelijk nog gewone persoonsgegevens in voorkomen. Ook de online verspreiding en (verbeterde) doorzoekbaarheid van *openbaar* archief vereist een extra risico-inschatting en belangenafweging, omdat bij de overbrenging van archief in het verleden vaak alleen rekening gehouden werd met inzage op een studiezaal. Het maken van een dergelijke risico-inschatting en afweging is nu ook al gebruikelijk bij archiefdiensten en kan er ook toe leiden dat toch niet tot publicatie op internet wordt besloten. Om dat ook juridisch te verankeren is aan het wetsvoorstel een lid toegevoegd dat de archivaris verplicht bij een voorgenomen online publicatie van *openbaar* archief te voorzien in passende waarborgen indien het persoonsgegevens bevat, zodat de rechten en vrijheden van de betrokkenen niet onevenredig door de publicatie worden geschaad.

Laatste aanpassingen

- In het kader van de interdepartementale afstemming over de wetgevings- en grondrechtentoets zijn de volgende aanpassingen aangebracht:
 - Ten behoeve van de voorzienbaarheid van een voorgenomen onlinepublicatie, is geregeld dat de minister van OCW voor het concept-besluit tot aanwijzing van een archief altijd een internetconsultatie moet houden van ten minste vier weken.
 - In het wetsvoorstel waren eerder verschillende facultatieve delegatiegrondslagen opgenomen. Deze delegatiegrondslagen maakten het mogelijk dat bij algemene maatregel van bestuur nadere regels kunnen worden gesteld, maar van een verplichting daartoe was geen sprake. Omdat de nadere regels echter feitelijk noodzakelijk zijn om tot een evenwichtige wettelijke regeling te komen, zijn deze delegatiegrondslagen gewijzigd en bindend gemaakt.

- Aan de memorie van toelichting is een rechtsbeschermingsparagraaf toegevoegd.
- Daarnaast is nog een aanvulling gedaan bij het vereiste dat de oorspronkelijke zorgdrager moet instemmen met het voorgenomen besluit tot onlinepublicatie. Omdat bij particulier archief geen sprake is van een oorspronkelijke zorgdrager (particulier archief is immers niet van een overheidsorgaan afkomstig), is toegevoegd dat er bij particulier archief overeenstemming moet zijn met de persoon of instelling die het desbetreffende archief aan de archiefbewaarplaats heeft overgedragen (of diens rechtsopvolger).
- In het wetsvoorstel wordt nu gesproken van een ministerieel besluit, waarbij de minister van OCW categorieën archiefbescheiden aanwijst, in plaats van een ministeriële *regeling*. Deze aanpassing heeft een juridisch-technische reden: door het begrip *regeling* te hanteren zou ten onrechte de indruk worden gewekt dat de aanwijzing door de minister een algemeen verbindend voorschrift betreft (waartegen ook geen bezwaar of beroep mogelijk is). Dat is inhoudelijk echter niet het geval. Met de term 'besluit' wordt beter aangesloten bij het karakter van de aanwijzing.
- Ten slotte is nog een algemene redactieslag gedaan op de memorie van toelichting.

Krachtenveld

De beroepsvereniging voor de archiefsector (KVAN), het Utrechts Archief, het NIOD, de Stichting Musea en Herinneringscentra (SMH), WO2net, het Centraal Joods Overleg (CJO), het Centraal Orgaan Voormalig Verzet en Slachtoffers (COVVS) en de algemene rijksarchivaris steunen het wetsvoorstel om te komen tot online publicatie van en toegang voor eenieder tot archieven zoals het CABR en de grondslag voor individuele toegang tot archieven met bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens juridisch uit te breiden.

Het Centraal Joods Overleg heeft in zijn reactie nog aangegeven dat vrije toegang zonder logging tot archieven cruciaal is in een tijd van toenemend antisemitisme en discriminatie van minderheden.

De Stichting Werkgroep Herkenning (SWH), die opkomt voor de belangen van de nabestaanden van mensen die aan de kant van de bezetter stonden, het ACOI, de docenten van de UvA en Hogeschool Amsterdam en de AP zijn kritisch(er) op de wens om archieven zoals het CABR met daarin persoonsgegevens voor eenieder online beschikbaar te kunnen stellen. Zij pleiten voor restrictievere vormen van inzage. Daarmee kunnen de doelen volgens hen grotendeels ook gehaald worden, met een betere bescherming van persoonsgegevens. Hun kritiek ziet niet zozeer op het uitbreiden van de grondslag voor individuele toegang, maar gaat dus met name om de vraag of online voor eenieder noodzakelijk is.

SWH vraagt daarbij nog speciaal aandacht voor de negatieve consequenties van onlinepublicatie voor eenieder voor de nabestaanden, naast het belang van de bescherming van persoonsgegevens (van nog levende mensen).

Proces

- Na de CSD gaat het wetsvoorstel via de RSD naar de MR. Daarna gaat het conceptwetsvoorstel voor advies naar de Raad van State.

- U kunt t.z.t. de Raad van State vragen deze adviesvraag met spoed op te pakken
- U kunt de Raad van State bij de adviesaanvraag vragen of deze wijziging van de Archiefwet naar zijn inschatting in strijd is met hoger recht als we het advies van de AP niet volledig overnemen - zoals de AP stelt in haar advies.
- Gezien de demissionaire status van het kabinet moet het naar aanleiding van het advies van de Raad van State aangepaste wetsvoorstel via de MR (door de Koning) naar de Tweede Kamer verzonden worden.

Datum

14 augustus 2025

Planning:

- CSD 25 augustus
- RSD 9 september
- MR 12 september
- Adviesaanvraag digitaal naar de Raad van State op 12 september
- Adviesaanvraag formeel via de Koning in de week van 15 september
- Advies Raad van State binnen half oktober
- Wetsvoorstel begin november naar de Kamer

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Media en Creatieve Industrie

Van

Persoonsgegevens

Datum

25 maart 2025

Referentie

51540968

Bijlagen

-Voorstel van wet – versie internetconsultatie

-Adviesaanvraag AP

-Adviesaanvraag ACOI

-Adviesaanvraag ARA

-Adviesaanvraag ATR

Intern OCW afgestemd

WJZ

Nota ter ondertekening Adviesaanvragen wetswijziging Archiefwet uitvoeringswet overweging 158 AVG en start internetconsultatie

Aanleiding

- Tijdens de beleidsstaf van 20 maart is met u de voortgang besproken van de wijziging van de Archiefwet n.a.v. de waarschuwingsbrief van de Autoriteit persoonsgegevens van 26 november 2024.
- Het conceptwetsvoorstel (zie bijlage) is inmiddels gereed voor de consultatiefase.
- Middels deze nota willen we u vragen de consultatiefase voor de wetswijziging te starten.
- De consultatiefase bestaat naast een internetconsultatie uit enkele adviesaanvragen waarvoor brieven moeten worden verstuurd.

Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met het aanbieden van het conceptwetsvoorstel voor internetconsultatie
- De vier bijgevoegde adviesaanvragen te ondertekenen en te laten verzenden.

Kernpunten

- Het wetsvoorstel strekt ertoe een wettelijke grondslag te creëren voor het online toegankelijk maken van archieven met daarin (mogelijk) nog (bijzondere of strafrechtelijke) persoonsgegevens van nog levende personen als het maatschappelijk belang voor laagdrempelige toegankelijkheid zwaarder weegt dan het restrisico van de bescherming van persoonsgegevens.
- Dit moet om te beginnen de online toegankelijkheid van het CABR mogelijk maken, maar tegelijkertijd ook een meer structurele oplossing zijn zodat niet voor een volgende vergelijkbare casus weer een wetswijziging nodig is.
- Het conceptwetsvoorstel wordt de komende dagen nog eens goed nagelopen op taal en technische correctheid.
- Middels een brief vraagt u advies over het wetsvoorstel aan:
 - De Autoriteit Persoonsgegevens (AP)
 - De algemene rijksarchivaris
 - Het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)
 - Het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR)
- Middels de brief aan de algemene rijksarchivaris vraagt u ook de uitvoerbaarheid te toetsen.

Datum
25 maart 2025

- Het wetsvoorstel zal gedurende vier weken gepubliceerd worden op www.internetconsultatie.nl. Via deze internetconsultatie kunnen burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties kennis nemen van het wetsvoorstel en hun ideeën hierover kenbaar maken. Het doel is de transparantie van het wetgevingsproces te verbeteren en bij te dragen aan de kwaliteit van wetgeving.
- Parallel aan de consultatiefase zal ook de Functionaris Gegevensbescherming (FG) gevraagd worden te adviseren over het wetsvoorstel op basis van een Data Protection Impact Assessment (DPIA).
- De VNG zal op basis van het voorstel bepalen of zij via de internetconsultatie zullen reageren en/of een (lichte) Uitvoeringstoets Decentrale Overheden (UDO) noodzakelijk is.
- U heeft tot slot eerder gevraagd of dit wetsvoorstel ook van invloed is op het proces rondom de jaarlijkse vrijvallijst bij het Nationaal Archief. Dat is niet het geval, of maar zeer beperkt. De vrijvallijst gaat over openbaarheidsbeperkingen die aflopen. Dit wetsvoorstel gaat over de wijze van beschikbaar stellen van archief met een openbaarheidsbeperking.

Proces tot aan de consultatiefase

Tijdens de informele voorfase is overlegd met de volgende partijen:

- VWS (14 februari & 5 maart)
- JenV (14 februari & 5 maart)
- Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) (20 februari)
- Ethisch Beraad Oorlog voor de Rechter (4 maart)
- Consortium Oorlog voor de Rechter (5 maart)
- Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (6 maart)
- KVAN (via webinar met leden KVAN) (6 maart)
- Experts archiefsector decentraal (11 maart)
- Autoriteit Persoonsgegevens (11 maart)
- Bestuur KVAN (13 maart)
- Nationaal Archief (focus op uitvoerbaarheid) (13 maart)

Met de Rijksoverheidsorganisaties uit de bovenstaande lijst is het concept wetsvoorstel gedeeld (versie 10 februari), met mensen buiten de Rijksoverheid is het voorstel alleen mondeling toegelicht. De gesprekken hebben geleid tot een bijgewerkt en aangepast concept wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel is verder ook gedeeld met de Functionaris Gegevensbescherming (FG) van OCW en met BZK. De FG heeft aangegeven tijdens de consultatiefase een intern advies te zullen geven op basis van de Data Protection Impact Assessment (DPIA) die op basis van dit wetsvoorstel wordt opgesteld.